

Lo Catalanista

Diari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originales no's tornan

Direcció y Redacció: CALDERON, 36

Administració: PLASSA Sant ROCH, 11

Representació Administrativa à Barcelona

Llibreria de Alvar Verdagner Rambla Mitj. 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell.	4 rals al mes.
Fora.	14 • trimestre
Un número sol.	5 céntims.

Anuncis à preus convencionals.

"LA EQUITATIVA" DELS ESTATS UNITS

ESTRACTE DEL BALANS TRIGÉSIM OCTAU

	1.er Janer 1897	1.er Janer 1898
Actiu.	Duros 216,773,947'00	236,876,308'04
Obligacions.	173,496,768'00	186,333,133'20
Sobrant.	Duros 43,277,179'00	50,543,174'84

Direcció general per Espanya y Portugal, Excm. Sr. D. JOAN ANGEL ROSILLO, palau de «LA EQUITATIVA». — Madrid.

Oficina de Barcelona, Rambla dels Estudis, núm. 6, principal.

Banquers, Banc d'Espanya y Sr. Garriga Nogués, S.

Agent local pera Sabadell y Tarrasa, JOAQUIM MIRALLES, carrer de las Balsas, núm. 34.

NOTAS REGIONALISTAS

Se publica à Granada una revista quinzenal d' Arts y Lletres titulada *La Alhambra*, en la qual col·laboran los més distingits escriptors de la regió andalussa. En dita publicació hi ha una secció destinada als interessos peculiares d' aquell antich reyalme, en la quina hi trobém aqueixas hermoses paraules, que poden considerar-se com lo programa del regionalisme andalús: «Eucara que 'ls homes... hagin separat administrativament la regió andalusa,, fent naixer en cada una de las porcions de terra en que

la dividiren, caràcters, aspiracions é ideals distints, Andalusia no renega de sos origens y 'ls andalussos *no distingim provincias*, y units en cárinyós abràs nos regoneixem fills de la mateixa regió. La idea del regionalisme ha fet poderosa y forta á Catalunya; y aqueix regionalisme que no significa separatisme, ni rebelió, es noble, es gran, es digne d' admiració y respecte. La idea de fomentar lo regionalisme andalús ha produhit excellent impresió entre nostres bons amichs de Sevilla, de Malaga, d' Almeria y d' altres provincias»... «Tant debó que nostre modesta revista avivi entusiasmes decayguts; consolidi llassos que la indiferencia quasi aflluixa; y fassi sortir de la inquebrantable adoració que Andalusia tingué sempre á la mare patria, la idea de regió, que conforta l' esperit y crea sava vigorosa, ab lo carinyo á la llar, l' amor de la mare y del fills, y crea héroes, sabis, literats y artistas, obrers y homes de ciencia!»

* * *

L' importantíssim periódich de Copenhague *National Tidende* 's dirigi darrerament á cert número d' homes polítichs de variis països d' Europa pera preguntársoli 'l seu parer en la qüestió de la llengua en los districtes danesos del Slesvig anexionats per Prussia. Lo *National Tidende* plantejava aquestas dues preguntes.

1.ª ¿Lo principi en virtut del quin lo govern prussià administra la població danesa en lo Slesvig del Nort y pel quin posa tots los entrebanchs possibles al ús de la llengua danesa en la iglesia y en la escola, es conciliable ab los principis humans y civilisadors del dret públich modern?

2.ª ¿Penséu que aquest sistema destrueix elements de cultura que podrian tenir lo seu valor fins fora del Slesvig?

La majoria de las contestacions no alemanas recullidas pel *National Tidende* son negativas referentsjá la primera pregunta y afirmativas respecte de la segona. Son de notdr particularment las del professor Max-Müller, de Oxford, del irlandés Mr. O'Brien, dels inglesos sir John Lubbock, Henry y Corney, etz. A Alemania 'ls socialistas han donat la mateixa contestació. La declaració de principis de Bebel es un notable resum d' aquesta tèssis.

Tot poble y tota fracció de poble que parli un altre llengua materna que 'l poble director, diu, pot reivindicar, desde 'l punt de vista del seus interessos, de la cultura general y dels seus drets humans, ser instruït en la llengua en que han parlat los seus pares. En la llengua s' encarna la naturalesa específica d' un poble, per la qual se distingeix de tot altre poble. Ab la llengua expressa sos sentiments y sas necessitats en la for-

ma que es la única verdadera. Obligar á un poble á expressar sos sentiments y sas necessitats en una llengua que li estranya, equival á mutilar son ser intim. A no dubtarho, no 's falta volgrent que una població 's posi en disposició d' apendre la llengua d' una altra població civilisada ab quina està en relacions, pero aixó no deu ser á costa de la llengua materna.

Jo considero tot atach inferit á la llengua materna d' un poble com un atch inferit als interessos de la cultura general, y una nació que vol estar á la altura de sa época, nos' ha de fer culpable de semblant modo d' obrar. En aquest cas, com en molts altres, es verdadéra la máxima: «No fassis á un altre lo que no vulgas que fassin ab tu.»

* * *

En lo discurs de la reyna d' Inglaterra negí en la obertura de las sessions del Parlament británich, al tractarse, en los termes breus ab que se sol fer en aquell país la dita ceremonia, del programa de la politica interior, se fa alusió en primer terme al projecte de govern local pera la Irlanda baix lo model dels que existeixen ja per la Gran Bretanya. Se creu diu un diari suis, que aixó satisfarà, millor que tots los *Home rule* difunts, las llegítimas aspiracions de aquella desgraciada isla, sense per aixó donarli una independencia que, essent perillosa pera la unitat nacional dels tres regnes, seria per aquella nacionalitat, atesa sa situació actual, lo més funest present que podria férseli. Se veu, continua l'^e aludit diari, que 'l govern de lord Salisbury segueix fidel á las últimas tradicions del partit conservador, que consisteixen en rependre 'l projectes dels ministres lliberals pera donárlos hi una forma millor y més práctica. Aquesta tática inaugurada per sir Robert Peel ha sigut seguida per sos ilustres successors lord Beaconsfield y pel mateix lord Salisbury. Dit projecte, que 'ls lliberals no deixarán de voler esmenar en un sentit més conforme á sas doctrinas ó al menos segons lo criteri de son vell quefe M. Gladstone, serà la gran pessa de resistencia pera las vinentas sessions.

Lo ministeri inglés, en efecte, de conformitat á la promesa feta en lo discurs de la corona, ha presentat ja al Parlament un bill concedint á la Irlanda, en defecte del *Home Rule*, que no ha pogut obtenir y que tal vegada no obtindrà jamay, una àmplia autonomia administrativa. En sa virtut se concedeix, segons sembla, á aquell pais una gran part de lo que reclama desde fa tant de temps, en particular lo dret d' administrar per si mateix sos assumptos locals baix la vigilancia y la aprobació del Parlament.

Aquesta solució, empero, no es del gust de tothom. M. Redmond s' ha

declarat obertament adversari dels projectes del govern britànic y reclama pera son pais la integrat del *Home Rule* sense limitacions de cap mena, es à dir, lo vell *Home Rule* anterior á Gladstone. Baix la forma d' una esmena al projecte de contestació al discurs del trono, Mr. Redmond proposa lo següent:

•Representar humilment á S. M. que la satisfacció que correspon concedit al poble irlandés sobre sa demanda d' un govern nacional lliure es lo més urgent dels assumptos de la política interior y que questa demanda no podrá trobar sa satisfacció sino en la concessió á la Irlanda d' un Parlament independent, ab un poder executiu responsable devant d' ell pera tots los assumptos referents á la Irlanda.»

Y l' honorable hereu de Parnell exposa, ademés, que 'l projecte que exten á son pais los beneficis del govern local no pot de cap manera satisfer las lleigitimas exigencias dels partidaris del *Home Rule*. Segons ell, la independencia política no deu esser considerada com un favor graciósament concedit, ni molt menos que dega motivarsela per las faltas d' una mala administració que fassa necessari un canvi.

No. Se tracta d' un dret primordial fundat en las diferencias de rassa entre dos pobles que un capricho de la historia ha reunit violentment en, perjudici del dret y de la voluntat d' un dels dos.

Sir W. Harcourt s' ha donat pressa de reconeixer que 'l bill actualment presentat per los ministres pera 'l govern local de la Irlanda no havia de satisfer als irlandeses. Pero ha declarat que si s' apoyés una resolució en favor d' un Parlament independent pera la Irlanda, voldria significar una Irlanda independent de la Inglaterra, lo qual estaria en contradicció ab lo principi dels bills presentats avans d' ara pera la Irlanda per lo mateix partit liberal d' acort ab los quefes del partit irlandés.

La esmena de Mr. Redmond fou rebutjada.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS Dº AVUY.—Sants Hermenegilt rey y mart. Carpo bisbe y mart.

Sant Hermenegilt fill del rey Leovigilt, à qui junt ab son germà Recaret habia fet regoneixer per successos al trono del Gots, y los havia donat possessió de una part de sos Estats cedint á Hermenegilt l' Andalusia y á Recaret l' Aragó y las provincias celtíberas, fou de jove Arrià com sa familia, pera casat ab la princesa Igunda que era catòlica abrassa l' catolicisme, per lo qual son pare Leovingilt l' hi declará la guerra y lo fou prisioner tancantlo en lo alcazar de Sevilla ahont no poguent vencer sa constancia en la fe catòlica manà matarlo en la mateixa presó ahont l' hi badaren lo cap ab un cop de destral.

PARROQUIA DE SANT FELIU.—Missas per Francisca Cuberta, Jacinta Benassat y

Feliu Fontanet Casali. A la missa de vuyt en l' altar de Sant Antoni se repartirant 90 pans als pobres.

PARROQUIA DE LA CONCEPCIO.—Missas per Raymunda Massons y Antoni Vilà.

Notas oficiales

ALCALDIA CONSTITUCIONAL DE SABADELL

Divendres procedir à la formació del padró pera 'l cobro de 1898-99 del impost sobre 'ls carruatges de luxo, se prevé als possehedors de dita classe de vehicles, preséntin desde 'l dia 15 al 20 del corrent las declaracions corresponentes arregladas à la Instrucció de primer d' Abril de 1898.

Sabadell 12 Abril de 1898.—*Lo Alcalde*, Joseph A. Planas.

En lo Registre Civil d' aquesta ciutat s' han fet les següents inscripcions durant los días 9, 10, 11 y 12.

Naixements: Teresa Casas Puigmartí.—Joan Ribatallada Comas.—Feliu Font Sabaté.—Eulalia Vergés Farrell.—Mariangela Serra Boxadera.—Rufel Sanmiquel Casablancas.—Eugracia Vila Casañas.—Teresa Papé.

Defuncions: Joseph Foguet Juanico, casat, 60 anys.—Clemencia Adell Pedro, casada, 39 anys.—Eugenia Carbonell Maria, soltera, 12 anys.—Joaquina Clerch Casali, casada, 64 anys.—Emilia Cuni Pallarà, 11 mesos.

Matrimonis: Jaume Penalva Hortelà ab Ramona Casas Puig.—Isidro Giliberts Vendrell ab Rosa Monrabetas Vilaseca.—Francisco Monistrol Alabedra ab Paula Roure Trias.—Joseph Pubill Boada ab Trinitat Casajuana Pujol.—Francisco Garriga Font ab Rita Morera Camps.—Joan Torrens Piñot ab Rosalia Font Casasayas.—Miquel Vidal Clusa ab Eulalia Anguera Guerra.—Jaume Solsona Torras ab Elvira Terradas Borrell.—Antoni Casanellas Roca ab Dolors Roviralta Comadrán.

NOVAS

Los patrioteros madrilenys y alguns ridiculs imitadors barcelonins han mogut xibarri aquests días volguent oposarse à la obra de pau del govern espanyol y fentnos passar per beneytons devant de las potencias extrangeras qu' han vingut à ajudar à la tascas conciliadora del S. Pare.

No cal dir que entre 'ls mes exaltats s' hi contan alguns republicans y carlins que venen demostrant ja de temps sas grans qualitats de gent d' ordre y gubernamental que Deu nos enguardi de caurer baix la sevas ordres.

Los carlins sobre tot, los que ab lo baró de Sangarren excitavan las masses, desobehint los concells de pau y conciliació del sapientissim

Lloé XIII, han fet un paper tristissim. No sabém si aixó ho han fet per alló del *bien comun* que tant cómodament los permet desobeyir los concells del S. Pare, pero sigui com sigui, sa conducta en aquestas críticas circumstancies perque atravessa Espanya mereix l' anatema de totes las personas honradas.

Es molt bonich excitar al poble, conduhirlo á la guerra pera aprofitarsen tranquilament si acás ve un desastre, es molt bonich y sobre tot molt caritatiu y patriotero.

Afortunadament sembla que aquesta vegada 'l govern no 's deixarà imposar per los exaltats y 'ls tabalots de cada poble.

Pot estar satisfeta la companyia dramática que debutá lo passat diumenge en nostre teatro Principal, de la bona acullida que li demostrá lo lo numeros públich que hi assistí.

Las obras que posá en escena las passadas festas de Pascua foren *El estigma* y *La de S. Quintin* que tingueren un excellent desempenyo per part de tota la companyia.

En altre número 'ns ocuparem

Lo prop passat dilluns de Pasqua foren inauguradas las novas fonts baptismals de la Parroquia de la Concepció, ab lo bateix de la filla de nostre amich don Feliu Ustell y Casanovas.

Lo nou baptisferi es un salonet preciós tancat per artística reixa de ferro é iluminat per una finestra ab rica vidriera de colors. La pica se compont de duas pessas, lo peu de finíssim marbre blanch y la copa de verdillo. Un magnific quadro de relleu representant á San Joan quant bateja á Jesús en lo Jardá, es de molt bon efecte, aixis com las magnificas y escayentas pinturas que decoran tot lo local.

Los fondos pera sufragar tan important millora son procedents de la testamentaria de las germanas Boadella quinas cediren lo solar de dita iglesia, sufragaren gran part de sa construcció y luego legaren tots sos bens per milloras de la mateixa nombrant hereu de confianza 'l párroco Rvt. Salvador Vidal.

Lo passat dilluns aproveitant lo temps primaveral que feya, y seguin la tradicional costum, foren molts las familias d' aquesta ciutat y de la comarca que passaren part del dia en lo plá de la hermita de la Salud després de visitar la Verge y endressarli una pregaria.

L' aspecte que presentaya 'l voltant de la hermita era animat y pintoresch en extrém, regnant durant tot lo jorn un verdader bullici acompanyat del ordre més complert, caracteristich de nostra gent en aquestas expansions populars.

Demà al vespre la companyia cómich dramática que actua en lo teatro Principal posarà en escena la preciosa comèdia de don Eussebi Blasco titulada *El Angelus*.

En lo teatro de la Associació de Catòlichs hi ha assistit distingida y numerosa concurrencia en las funcions representadas en las passadas festas de Pasqua.

Lo mateix en *La paz del hogar* representada en la nit del diumenge que en *La flor de la inmortalitat* representada en la tarde del dilluns, sovintejaren los aplausos especialment en lo desempenyo de la sarsuela dels senyors Bedós y Mossen Ferrer que cada dia se saboreja ab mes gust.

Diumenge tingué lloch á Besalú una important reunió publicá ab motiu d' inaugurar-se en aquella localitat una Agrupació Catalanista.

Un setmanari nacionalista basch l'*Euskalzale* de Bilbao dona compte en sus columnas d' un fet curiós. Sembla que á un honrat pagés d' aquella terra temps passat li robaren ab bonas manyas siscentas pessetas. Quinze dias endarrera, el diumenge que 's feren las eleccions á diputats a Corts, va trovar al lladre y, regoneixentlo, li reclamá lo que era seu. Més l' individuo en cuestió resultava no ser altre que tot un senyor delegat del Gobern civil que al véures conegut del pagés robat lo detingué per haverli trencat lo respecte, enviantlo á la presó.

Héus aquí una cosa que en qualsevol pañis sembleria cuento, pero ab los goberns y funcionaris que taní be 's pot ben creure.

En la sessió que celebrá l' Ajuntament d' Olot lo darrer dimars, baix la presidencia del Alcalde don Joan Monsalvatje, sigué aprobada després d' una llarga discucció la proposició que havian presentat vari regidors d' aquell municipi demanant al Gobern la autonomía de Catalunya.

No cal dir quant colurosament devém felicitar á aquella corporació municipal per l' esperit patriótich que ha posat de manifest al pendre tal acort, y molt especialment devém endressar nostra felicitació als regidors senyors Vayreda y Puig, los qui ab paranya eloquent y ab claretat de rasons s' aixecaren á defensar la esmentada proposició, fent arribar ab la forsa dels seus arguments lo convenciment de la justicia de nostres reinvidicacions als seus companys de Consistori.

Olot ab aquest motiu s' ha posat en lo lloch honrós que li pertocava per sa historia, sempre exemplar, y per la noblesa dels seus fills, que saben conservar á tothora sa dignitat de catalans. En aquesta ocasió l' municipi de la simpática vila montanyenca ha sigut digne representant d' aquell poble, interpretant lo que sens dupte era aspiració ben general d' una terra ahont esbatoga ab tanta forsa l' amor de patria. Per aixó á aquell

municipi que tal prova de civisme dona y á aquell poble tant catalá y tant honrat en viém desde aquestas planas lo nostre carinyos saludo en testimoni d' admiració.

En la sessió de primera convocatoria que celebrá ahir nostre Ajuntament quedá nombrat Mestre Municipal de Música don Joseph Plans, per majoria de vots.

S' ha publicat lo número 4 de la notable revista *Catalonia*, lo que no desmereix en res dels anteriors, contenint lo següent sumari:

«Paris» D' Emile Zola, per Alexandre Cortada.—«Intimas», per Ignasi Iglesias.—«Llibertat», per Santiago Rusiñol.—«Lo Presseguer», per Lluís Lopez Oms.—«Los Persas», tragedia d' Æschyf, traducció d' Arthur Massriera (continuació).—«Revista de revistas», per J. P. J.

PIANOS de totas classes, nous y usats. COMAS, Rambla, 93, casa de confiança.

TELEGRAMAS

Madrid, 12, 5 t.—Es ja coneugut aqni lo missatge de Mac-Kinley al Parlament nort-americà. Com era de preveure per no volgues parlar clar no ha contentat à ningú. Ni ha agradat à Espanya ni als Estats Units per mes que 's parla molt d' una intervenció armada. Demana à les Cambras autorisació per obrar conforme convingui segons lo resultat del armistici y poder servirse de las fòrsas militars dels Estats Units.

Hi ha hagut la passada nit un altre manifestació per los carrers de Madrid que ha sigut disolta à la forsa. S' ha restablert seguidament la calma pero 's tem un nou motí gracies al empenyo d' uns quants polítichs perteneixents à partits extremes y al romeista.

Lo «The New York Herald» publica una carta de Máxim Gomez en la que retxassa la concessió d' un armistici.

Hi han hagut disturbis à Valencia promoguts també per los guerreros de redacció y de café y alguns polítichs que 's convé l' escandal.

S' assegura que las Cambras nort-americanas accedirán à tot lo quo demana Mac-Kinley.

No 's diu encare l' impressió qu' ha causat al govern l' esperat missatge del president dels Estats Units. En l' estranger ha sigut rebut de diferentas maneras degut à l' habilitat ab qu' està escrit.

Segueix per aquí la excitació patriota y per mes que 's prenen moltes precaucions se temen nous conflictes.

De Cuba y Filipinas no se sab res de nou.

CAMBIS

Londres à 90 dies fetxa	35'75 d.
• à la vista.	36'90 p.
Paris. > > >	43'80